

Mellan självständighet och kontroll: civilsamhället som samhällsbyggare genom idrott som socialpolitiskt verktyg

David Ekholm

Inst. för studier av samhällsutveckling och kultur (ISAK)
Linköpings universitet

En inramning

Relationen mellan offentlig sektor (stat) och civilsamhälle är central för det moderna samhällets idéhistoria... civilsamhället betraktas ofta som en avgränsning från den politiska maktutövningen.

Relationen utspelar sig på olika sätt i olika tider och på olika platser...

Ett nedslag: samverkan mellan kommuner och idrottsföreningar för att möta sociala problem eller skapa inkludering/integration...

→ Samhällsbyggande med fokus på social hållbarhet

”Midnattsfotboll” i två svenska städer...

Bedrivs i samverkan mellan en nationell stiftelse, lokala idrottsföreningar, kommuner och sponsorer (och andra bidragsgivare)...

Ambitioner att bidra till bland annat integration och social inkludering, minskad brottslighet och ett minskat ”utanförskap”...

Intervjuer med representanter för dessa aktörer...

Socialpolitiskt sammanhang

Föränderlig roll för civilsamhället i dagens välfärdssamhälle...

Producent av service... en del i aktiverings politik...

Formaliserade förväntningar på "idrotten" att bidra med social nytta...

Syfte

Syftet med kapitlet är att:

- beskriva hur samverkan mellan olika aktörer går till när midnattsfotbollen etableras och bedrivs,
- förstå hur gränsdragningar mellan olika sektorer etableras, överskrids och villkorar denna samverkan.

Fokus på föreställningar om vad ”civilsamhället” och ”samverkan” är, och hur dessa föreställningar är drivande för hur verksamheten kan etableras och bedrivas...

Analytiska avstamp

Två städer; fyra förhållningssätt...

- Västerstad och Österstad...

Återkommande mönster:

- Skapandet av *skillnad* mellan offentlig aktör och civilsamhälle...
- Beskrivningar av *konflikt* eller *konsensus*...

1. Självständighet som ett villkor för legitimitet

- Konflikt och motstridiga intressen...
- En upplevd risk för kolonisering...

Sjelva tanken med [Området FF] är att vi ska vara fristående aktören som folk kan luta sig tillbaks och lita på. Det är samma sak som vi säger till polisen. Vi kommer aldrig ge er information så länge det inte är liksom ett mord. [...] Vårt förtroende med de här människorna och individerna bygger faktiskt på att vi är en neutral aktör. [...]

Intervjuare: Vad betyder det att vara fristående och neutral?

Jättemycket. Det är det viktigaste. [...] Att vi inte svarar inför nån. Vi har inte skyldighet till nån. [...] Det är ju det allting handlar om. (Martin, Området FF)

2. Självständighet innebär en brist på kontroll

- Konflikt...
- Möjligheter till formell styrning genom att verksamheten integreras i kommunens förvaltning...

Om du som förening går in och samverkar med oss... [...] Då får de en liten peng... Men då ligger de ju under vårt paraply med våra värdegrunder och vi ser till liksom att utbilda ledare. [...] Jag har berättat att de är jättevälkomna till oss och prata vidare kring liksom och ligga under [den kommunala ungdomsverksamheten] och använda liksom vårt paraply då för att bedriva såna öppna verksamheter. (Tjänsteperson med ansvar för idrottsfrågor, kultur- och fritidsförvaltningen, Västerstad)

3. Flexibel anpassning av verksamhetsmål

- Konsensus och anpassning...
- Pragmatisk inställning till självständighet...

Vi kommer ju in med en projektsansökan där vi beskriver målet och vad det är vi strävar efter att göra och vilken målgrupp och etcetera vi har. Där förtydligar vi egentligen bara vad vi ska göra. Där de egentligen ställer i motkrav till oss att vi faktiskt gör det vi har printat upp i vår ansökan så att vi kan komma med en komplett återrapportering tillbaka. (Abraham, Kulturföreningen FF)

4. Styrning på avstånd

- Konsensus och gemensamma/överlappande intressen...
- Aktiv målformulering och villkor om anpassning till målen...

Förut så var det mer att vi specificerade att ni ska ha verksamhet på fredagskvällar det här klockslaget och väldigt liksom mer styrt. [...]. Vi har ju lagt mer ansvar och frihet för de föreningarna som vi önskar ha en överenskommelse med oss. [...] Vi har lämnat mer frihet till föreningarna än att vi kommer med pekpinningar. Men vi är ju... vi har ju på ett sätt blivit tuffare att man verkligen ska nå och svara upp för målen än man har större frihet i hur man löser det. (Tjänsteperson med ansvar för idrottsfrågor, KoF-förvaltning, Österstad)

Spänning mellan självständighet och kontroll...

Civilsamhället ges olika innebörder och tillskrivs olika (men bestämda) möjligheter...

Civilsamhället skapas, aktiveras, mobiliseras som en domän där insatser baserade på moralisk gemenskap blir möjliga...

Civilsamhället integreras i socialpolitiken som en särskild domän för en särskild form av styrning...

Tre rörelser...

Tre (integrerade) rörelser i samtiden (som kan påvisas och illustreras empiriskt):

- a. Civilsamhället som producent av välfärdsservice...
- b. Kultur- och fritidspolitik antar formen av socialpolitik...
- c. Personliga egenskaper (istället för professionella färdigheter) som kompetensideal...

Två medskick...

Problematisera särskiljandet mellan offentlig sektor och civilsamhälle...

Medvetenhet om hur olika förhållningssätt präglar samverkan är nödvändig för att utveckla verksamheter...

www.liu.se